

treba, aby ľud hneď v začiatku prejavil nejakým organickým spôsobom svoju vôľu. Toto je účel Národných výborov vo fáze oslobodenia.

Z tohoto štádia bude treba čím rýchlejšie prejsť do pomerov normálnych a má byť snahou vlády umožniť čím rýchlejšie vypísanie volieb do Národného zhromaždenia.

Štátna rada pri tejto príležitosti opakuje svoju žiadosť, aby jej osnova o Národných výboroch bola predložená čím prvej, nakoľko ide o jednu zo základných zákonných predlôh, aby Štátna rada mohla k predlohe tejto podať podrobnú poradnú zprávu.

Všeobecne Štátna rada má za to, že je treba, aby sa správa oslobodeného štátu, ako aj jeho súdnictvo zľudovelo, aby na výkone správy i spravodlivosti boli zúčastnené vo väčšej miere živly laické, t. j. vrstvy ľudové.

Zdôraznením týchto zásad Štátna rada nijako nechce prejudikovať voľnému rozhodovaniu nášho ľudu doma, ktorý je výlučne povoláný, aby si otázky tieto upravil, ako sám za dobre uzná.

SÚA Praha. SR-L, plenárni schůze, z přílohy k zápisu XXIX. schůze ve 4. zasedání. Cykl.

[29]

1944, 26. červen. Moskva. — *Depeše Kl. Gottwalda prezidentu dr. E. Benešovi do Londýna, zasláná prostredníctvom československého velvyslance v Moskve, s návrhom zásad, na jejichž základe má byť provedeno jmenování vládní delegace pro správu osvobozeného území a náčelníka vojenské mise.*¹

Předávám vzkaz pro pana presidenta Beneše:

„Prosíme o sdělení, jak stojí záležitost s jmenováním vládního zplnomocněnce pro osvobozené území a náčelníka vojenské mise, abychom měli možnost vysloviti se k osobám kandidátů. Připomínáme znova náš původní návrh, aby vládní delegace pro správu osvobozeného území byla kolektivním politickým orgánem a její složení odpovídalo linii poselství presidenta ze dne 3. února a tomu duchu, v kterém byla vedena jednání presidenta v Moskvě. V řešení otázky, komu bude svěřena dočasná správa osvobozeného území spatřujeme kritérium toho, na kolik v odpovědných kruzích jsou vážně míněny opětovné sliby, že v osvobozené republice se bude ihned od začátku vládnout skutečně demokraticky. Nemohli bychom schvalovat, kdyby touto důležitou a odpovědnou funkcí byly pověřeny osoby, anebo osoba, která se jakkoliv kompromitovala spoluprací s okupanty a zrádci. Za politicky nejúčelnější bychom

¹ Komunisté soudili, že úřad vládního delegáta by měl být orgánem kolektivním, v němž by byli odpovědní politikové, představující již skutečnou Národní frontu. Měli námítky proti tomu, aby delegátem byl jmenován člověk, který se účastnil ve vládě 15. 3. 1939, nebo byl členem tzv. Národního výboru z 15. března, resp. svým veřejným vystoupením v té době byl nějakým způsobem zkompromitován jako v daném případě ministr Fr. Němec, který podepsal spolu s Gajdou a s jinými prohlášení tzv. Národního výboru, v němž bylo uvítáno připojení „Protektorátu“ k hitlerovskému Německu. Komunisté soudili, že zmíněné prohlášení bylo aktem kapitulace, které německé agresi zjednávalo mravní oprávnění a bylo proto pro naši státní myšlenku nesmírně nebezpečné a kromě toho hrozilo zlomit v masách lidu veškerou vůli k odporu.

Při jmenování Němce vládním delegátem bylo třeba též brát v úvahu, že podobné jmenování vyvolá právem nepříznivý dojem v sovětských vládních kruzích. Kromě toho ve jmenování kompromitované osobnosti bylo možno spatřovat nežádoucí příklad pro další blahovonný postoj k četným domácím kapitulantom a nacistickým spolupracovníkům, jejichž zhoubný vliv v zájmu dalšího nerušeného demokratického vývoje bylo třeba hned zpočátku zlomit. To byly hlavní námítky, které uplatňovali představitelé KSČ proti jmenování Němce. (Zd. Fierlinger, Ve službách ČSR, II. díl, str. 292.)

považovali, kdyby řízením veřejné správy na osvobozeném území byl pověřen politický sbor stejného přibližně politického složení, jako je delegace, kterou zvolila Státní rada k návštěvě Sovětského svazu. Konečně prosíme o sdělení, zda a kdy možno počítat s příjezdem této delegace do Moskvy. Gottwald.“

Fierlinger.

AÚD KSČ Praha. Fond Kl. Gottwald 1944, 26. VI. Fotokopie. — Též Zd. Fierlinger, Ve službách ČSR, II. díl, Praha 1948, str. 294; Kl. Gottwald, Spisy XI, Praha 1955, str. 341.

[30]

1944, [červen — červenec]. Čechy. — Programové prohlášení ilegální komunistické skupiny Předvoj. Vyzývá k rozvinutí revolučního boje proti okupantům a vytyčuje základní požadavky na budoucí uspořádání života v osvobozené republice.¹

Oddíl I.

Vznik a postavení Revoluční skupiny „Předvoj“

Revoluční skupina Předvoj (RSP) je organizace komunistických revolučních pracovníků, vytvořená v ilegalitě na území Čech a Moravy seskupením několika zbytků organizací KSČ, doplněných novými pracovníky, kteří za fašistické okupace dospěli ke komunistickému uvědomění a sdružili se kolem časopisu Předvoj.²

RSP jako celek se považuje a je považována za právoplatnou složku KSČ a členové kádrů RSP stávají se automaticky svým přijetím do organizace členy strany.

Jakmile poměry dovolí, přestane RSP jako celek existovat a splyne do všech důsledků.

Oddíl II.

Generální linie RSP.

Fašistická okupace, která přinesla obrovské snížení životní úrovně pracujících mas, proletarisaci středního stavu, odírání a vyvlastňování zemědělců ve velkém, nesmírný politický a národnostní útlak, vytvořila v naší zemi podobně jako v ostatních evropských zemích revoluční situaci obrovského dosahu.

¹ Autory programového prohlášení „Předvoje“ byli K. Hiršl, J. Staněk, V. Dobiáš a J. Mojžíš.

² „Předvoj“ byl ilegální komunistickou organizací v českých zemích. Její počáteční jádro se vytvářelo v pražském ilegálním hnutí v druhé polovině r. 1943 z řad komunistické mládeže — dělníků a totálně nasazených studentů. Skupině se podařilo navázat spojení s členem III. ilegálního ÚV KSČ R. Vetíškou, s ním se radila o otázkách linie národního odboje a pod jeho vedením vstoupila na cestu revolučního boje. Když byli koncem r. 1943 zatčeni další členové III. ilegálního ÚV KSČ, R. Vetíška, aby uchránil nadějně se rozvíjející organizaci, přerušil s ní spojení a dal jí příkaz pracovat nadále soustavně až do doby, než bude opět možno obnovit ústřední stranické vedení. Tak vznikla z této organizace i z některých dalších, které též přerušily spojení s ústředím, „Revoluční skupina Předvoj“, která vybudovala vlastní vedení, dobře vybavenou „techniku“ i vlastní časopis, nazvaný též „Předvoj“. V r. 1944 podařilo se vybudovat síť ilegálního spojení s řadou krajů v Čechách a na Moravě. Mimo to měla skupina spojení s ilegálním hnutím ve významných závodech a s některými partyzánskými skupinami. Podle odhadu zapojil Předvoj na 2000 ilegálních pracovníků. Významnou součástí činnosti této skupiny tvořila rozsáhlá propagandistická práce. Na stránkách ilegálního časopisu „Předvoj“, který vycházel průměrně v nákladu 500 exemplářů, byly uveřejňovány zásadní články, které vysvětlovaly otázky generální linie strany v dané etapě. Programové prohlášení revoluční skupiny „Předvoj“ patří z nich k jednomu z nejvýznamnějších. Skupina vydala i řadu brožurek, sloužících k ilegálnímu komunistickému školení. V létě 1944 se podařilo skupině Předvoj navázat spojení s dalšími významnými ilegálními skupinami, posléze měla spojení se vzniklým IV. ilegálním ÚV KSČ. V říjnu 1944 Gestapo zatklo většinu vedení „Předvoje“. Vedoucí pracovníky skupiny K. Hiršla, Šestáka, Dobiáše, Mojžíše a další nacisté popravili těsně před osvobozením Československa, 2. května, v Terezíně. Další úseky „Předvoje“ však zůstaly nezasaženy zatýkáním a pokračovaly v práci. Dějiny skupiny „Předvoj“ tvoří významnou součást hrdinného zápasu komunistického ilegálního hnutí proti okupantům